

बौद्ध धम्म

डॉ सुर्यकांत कापशीकर
इतिहास विभागप्रमुख
यशोदा गर्ल्स आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज नागपूर

भगवान गौतम बुद्ध

- जन्म
- बालपण
- विवाह
- रोहिणी नदीच्या पाण्याचा वाद
- महाभिनिष्क्रमण

भगवान गौतम बुद्ध

- आलार कालाम यांच्याशी चर्चा
- उदक रामपुत्र यांच्याशी वादविवाद
- पंचवर्गीय भिक्षुंसोबत तपश्चर्या
- ध्यानसाधना
- संबोधी प्राप्ती

भगवान गौतम बुद्ध

- धम्मचक्र प्रवर्तन
- बौद्ध संघाची स्थापना
- बौद्ध धम्माचा प्रचार प्रसार
- वृद्धत्व आणि आजारपण
- महापरिनिर्वाण

भगवान गौतम बुद्धांची शिकवण

चार आर्य सत्य

- दुःख
- दुःख समुदय
- दुःख निरोध
- दुःख निरोध गामिनी मार्ग
(अष्टांगिक मार्ग)

भगवान गौतम बुद्धांची शिकवण

अष्टागिक मार्ग

- सम्यक विचार
- सम्यक दृष्टी
- सम्यक वाणी
- सम्यक संकल्प
- सम्यक कृती
- सम्यक उपजीविका
- सम्यक प्रयत्न
- सम्यक समाधी

भगवान गौतम बुद्धांची शिकवण

पंचशील तत्व

- हिंसा करू नये
- खोटे बोलू नये
- मादक
वस्तूंचे सेवन करू नये
- व्यभिचार करू नये
- चोरी करू नये

भगवान गौतम बुद्धांची शिकवण

- प्रत्युत्पत्समुत्पाद
- मध्यम प्रतिपदा
- कुशल कर्म
- अनात्मवाद
- सदाचार
- सहिष्णुता
- समानता

बौद्ध धम्म परिषद

- पहिली बौद्ध धम्म परिषद
- दुसरी बौद्ध धम्म परिषद
- तिसरी बौद्ध धम्म परिषद
- चौथी बौद्ध धम्म परिषद

बौद्ध धम्मातील पंथ

- महायान
- हिनयान
- वज्रयान

बौद्ध धम्माचा प्रचार-प्रसार

- गौतम बुद्धांचे आदर्श व्यक्तिमत्व
- राजश्रय
- साधी सोपी शिकवण
- कर्मकांडांचा अभाव
- लोकभाषेचा स्वीकार
- समानतेचे तत्वज्ञान
- बौद्ध संघ
- बौद्ध शिक्षण पद्धती
- बौद्ध साहित्य

बौद्ध धर्माचे पतन

- हिंदू धर्माचे पुनरुज्जीवन
- राजाश्रय नष्ट
- पंथभेद
- केंद्रीय नेतृत्वाचा अभाव
- बौद्ध संघातील वाढते मतभेद
- भिक्षुंचे अधःपतन
- निराशावादी तत्वज्ञान
- परकीय आक्रमणे
- अहिंसावादी शिकवण

धन्यवाद!

डॉ सुर्यकांत कापशीकर
इतिहास विभागप्रमुख
यशोदा गर्ल्स आर्ट्स अंड कॉमर्स कॉलेज नागपूर